

který ovšem proto, že chce ilustrovati hospodářský stav tohoto kraje podle moderních dat, nepřiléhá dosti k následujícím statím historickým, neboť zanechává cesuru půltisíciletou. Vlastní tedy zpracování počíná nejstaršími dějinami Liptova. Nás po stránce právní nezbytně musí zaujmouti vyličení právního a hospodářského stavu. H. zjišťuje, že Liptovsko bylo praedium uherských králů, příslušející ke Zvolenu, na němž králové usazovali kolonisty, aby vzdělávali zemi a proto darovali jim zvláště výsady. Autor zjistil podrobně, kdy se objevují zmínky o jednotlivých osadách na Liptovsku, z nichž nejstarší byly podle něho Ráztoky (1229), Uhor, Ves a Hyby. Z dalších je možno se zmíniti na př. o Východné, Važci (1269), Demänové (1272), Štrbč (1280) a pod. Vlastní kolonisace postupovala od pol. 13. stol. a osadníci usazovaní v Liptově jsou buďto domácí nebo cizí. Na otázku, odkud sem přicházeli kolonisti, H. odpovídá, že prvá vlna kolonisační byla nesporně slovanská a další příchozí jsou rodiny z Čech a Moravy. Jde tu zvláště o rodinu Bohumírovu, jejíž původ král Ladislav r. 1286 uvádí: „quorum progenitores originem de nobilibus regni Boemi traxerant“. H. však ukazuje na zcela obdobný kolonisační způsob jako v českých zemích, neboť zmíněný Bohumír vystupuje jako „scultetus“ v roli lokátora, a nadto počítání podle uherské kurie se proměňuje v české lány. Není třeba si ovšem myslit, že kolonisté by byli národnosti české, ale na spojitost s českými zeměmi ukazuje i zakládání osad na »německém« právu. Konečně autor líčí vytvoření liptovské stolice. Nebylo by spravedlivě nezmíniti se při práci Húščavově o velmi cenných přílohách, v nichž jednak otiskuje několik důležitých listin, dosud nevydaných, a jednak připojuje mapu liptovské stolice s příložnými mapami, jež jsou tištěny na průsvitném papíře a tak vhodně demonstrují postup kolonisace v jednotlivých fázích. Ča.

Emanuel Chalupný: Politické soustavy v Československu 1918—1932. — Brno, sociolog. seminář, 1932, ss. 8 in-8. (Ot. Sociol. revue.) — V nevelkém článku, který vyšel samostatně, známý sociolog se pokusil o rozbor politického vývoje československého po převratu. Je to tedy téma, jež zaujme stejně právníka jako historika, a třebas nelze s autorem všude souhlasiti, nutně musíme uznati dvě věci: že jednak je to téma vskutku vědeckou sociologií zanedbávané a jednak že Ch. zcela otevřeně a upřímně vyslovil tu svoje názory. Jeho závěr, že sociologicky není možno mysliti na radikálnější výkyvy od formální demokracie, přiznají jistě všichni, byť již druhá část, totiž že na místě koalice koncentrační má nastoupit koalice principiální, nebude asi zvláště akceptována z míst politických, ač nepochybně tato by byla lidem nepolitikařícím vítanější. Ovšem s některými vývody by bylo možno právem polemizovat, neboť se stanoviska právníkova nelze uznat, že by šlo o »uzákonění diktatury«, když Rašínovi byla dána plná moc r. 1919 k provedení valutových opatření: především už delegace zákonem vylučuje diktaturu, jež nese vždy aspoň částečně znak samozvanosti, a pak víme přece, jaký účel toto zmocnění mělo, neboť bez zatajení valutových opatření do poslední chvíle by stěžejí náprava měny měla nějaký efekt. Než nemělo by smyslu při krátkosti článku dále jej reprodukovati a proto toto upozornění jako na studii velmi zajímavou dostačí. Ča.

JUDr. Jan Kozák. Československá finanční politika. (Nástin vývoje v letech 1918—1930.) — Nákl. »Orbis«, Praha, 1932. Stran 236. Cena Kč 40.—. Sb. sp. práv. — Autor, vrch. odborový rada ministerstva financí, působil přes deset let v příslušné sekci ministerstva a je znám i čtenářům »Všehrdu« svým pojednáním o »L'accord de Prague«. Základem knihy jest práce, která byla vyznamenána po předchozím posudku právnické fakulty Karlovy university v Praze, hlavní jubilejní cenou České spořitelny, při soutěži, vypsané roku 1928. Kniha rozdělena jest kromě úvodu ve tři oddíly. Jednotlivých statí jest 234, jejichž nadpisy jsou pro přehlednost uvedeny po straně a číslovány arabskými číslicemi. Prvý oddíl zaujímá měnová politika československá. Za-

jímavé jest stanovisko autorovo k problémům měnovým podle jednotlivých období: společné měny, měnové rozluky, dvojího období stabilizačního a období deflačního. Posledním je období konsolidační, kdy se ujímá svého úkolu Národní banka, kdy jednalo se o úmoru státovkového dluhu. Druhý oddíl pojednává o státním hospodářství a rozpočtové politice. Má opět dvě části, z nichž prvá obsahuje hospodářství rozpočtové v užším smyslu. Probrán je zde vývoj finančního zákona a sestaven číselně i graficky nejen vlastní rozpočet, nýbrž i účetní uzávěrka. Část druhá, obsahující příjmovou stránku státního hospodářství, dělí se na dobu před a po finanční reformě, pokud se týká daní příjmových. Autor přihlíží ovšem také k výnosu dávek. Význam tu má uvedená statistika. V třetím oddíle pojednává autor obsírně o kreditní politice státní, t. j. o státním dluhu. Rozlišuje dluhy převzaté po bývalém Rakousko-Uhersku mimo válečné půjčky. O těchto pojednává zvlášť. Dále řeší oprávněnost požadavků platiti dluhy revoluční a poplatek osvobozovací a jakým způsobem byl majetek státní rozmnožen. Autor dochází nepřímo k závěru, že tak zv. osvobozovací poplatek není plně oprávněn.

Poslední partii knihy zaujímá celkový vývoj státního dluhu v časovém postupu, zejména se zřetelem na státní dluh, vyplývající z vlastního rozpočtového hospodářství státního. Tyto výklady na 44 stranách podávají chronologický vývoj podle jednotlivých let.

Knihy přichází právě dnes včas, v době, kdy nutno zpytovatí svědomí, zda finanční hospodářství bylo vedeno vždy obezřetně a na prospěch státu.

Dr. Reichert.

Dr. J. Schlenz: Das interkonfessionelle Gesetz der Tschechoslowakei v. 23. April 1925, Nr. 96. erläutert und mit den geltenden Kirchengesetzen verglichen von, Praha, 1932. Nákladem vlastním. Zvláštní otisk z »Katholiken-Korrespondenz« 1932, seš. 6.—9. Str. 22. — Profesor pražské německé university, Dr. Schlenz, známý mimo jiné již ze spisu *Das Kirchenpatronat in Böhmen* (Praha, 1928; z německých recenzí viz *Stutzov* v *Deutsche Literaturzeitung* roč. 1928, seš. 40., str. 1973 a násl., z českých *Buškov* v »Bratislavě« II-1928, str. 783 a násl.), předkládá letos veřejnosti výklad k československému interkonfesionálnímu zákonu z 23. dubna 1925, č. 96 Sb. z. a n., k účelům praktickým. Především krátký úvod o hlavních rysech tohoto zákona, zejména o rovnosti osob bezkonfesionálních s osobami náležejícími k určitému náboženskému vyznání, přikročuje k vlastní práci, již se zřetelem na rozdělení zákona samotného dělí na sedm částí. V části první probírá spisovatel předpisy o náboženském vyznání dětí, v části druhé předpisy o změně náboženského vyznání, resp. jejím určení. Tyto dvě části vztahují se na prvou část interkonfesionálního zákona (§§ 1—6). Třetí část Schlenzova spisku týká se výkonu bohoslužby a duchovní správy (§ 7 i. z.), část čtvrtá příspěvků a plnění (§§ 8 a 9), část pátá pohřbívání (§ 10). Předpisy o nedělích a svátcích (§§ 11—14) jsou vyloženy v části šesté s poukazem na zákon z 3. dubna 1925, č. 65 Sb. n. a n. a na dřívější zákony a výnosy, jež jsou dosud v platnosti. Část sedmá obsahuje společná ustanovení (§§ 15 a 16).

Každou část svého spisku srovnává prof. Schlenz s příslušnými ustanoveními církevního práva katolického a prostě objektivně líčí, v čem se předpisy církevní liší od platného práva státního. Ke konci se vážně pozastavuje nad ustanovením §u 15 i. z., podle něhož »náboženským vyznáním podle tohoto zákona rozuměti jest i stav »bezvyznání«. Toto zrovnoprávnění pokládá Schlenz za »auffallende Rechtsanschauung« a shledává rozpor s ústavní listinou, jejíž § 124 stanoví zásadu: »Všecka náboženská vyznání jsou si před zákonem rovna«. Rovnost bezkonfesionální s pozitivním náboženským vyznáním je podle prof. Schlenze v odporu s duchem ustanovení §u 124 úst. listiny.

Autor spisku je katolickým teologem, jako vědec shledává některé nedostatky a vady našeho zákona o vzájemných poměrech nábožen-